

Les 2: Wat zou jij doen als?

In deze les leer je meer over het herkennen van seksuele grensoverschrijding.

Lesdoelen

- Je weet welk gedrag wel en welk gedrag niet seksueel grensoverschrijdend kan zijn.
- Je kent verschillende manieren om seksuele grensoverschrijding te herkennen.
- Je leert hoe je zelf zorgt dat je niet over grenzen van anderen gaat.
- Je kunt bij bedreigende of grensoverschrijdende situaties (tijdig) hulp vragen.

Introductie

In de les '*seksuele grensoverschrijding*' heb je geleerd wat dit begrip betekent. Ook heb je geleerd dat jij een ander nooit mag overhalen of dwingen tot seks. En dat een ander jou ook nooit mag overhalen of dwingen tot seks.

Deze les gaat over onprettige seksuele situaties: zoals ongewenste aanrakingen, het doorsturen van naaktfoto's en seks tegen je zin. Je leert benoemen wanneer jij persoonlijk een situatie niet fijn vindt en wat je dan kunt doen. Jouw grenzen kunnen namelijk ergens anders liggen, dan de grenzen van een ander. Zo kan jij (nog) niet willen zoenen terwijl je verliefd bent, maar een ander juist wel graag willen zoenen. Je leert hoe je naar de grenzen van een ander kunt luisteren en hoe jij je eigen grenzen kunt duidelijk maken aan de ander. En je leert dat het nooit oké is dat een volwassene seks met jou heeft.

Je hoeft tijdens deze les niet te praten over vervelende situaties die je hebt meegemaakt. Als je meemaakt dat iemand over jouw grenzen gaat, kun je daar veel last van hebben. Het is dus echt niet oké dat iemand dat doet. Als je na de les nog iets wilt vertellen, kan dat altijd.

Werkvorm 1: Wat vind jij?

In deze opdracht staat jouw mening centraal. Je schrijft jouw gedachten en ideeën over vijf stellingen op. Je geeft bij elke stelling antwoord op deze vragen:

- Ben je het eens of oneens met de stelling?
- Waarom? Motiveer je keuze.

Schrijf je antwoorden per stelling op een werkblad.

Stellingen

1. Een meisje dat zich uitdagend kleedt, vraagt erom nagefloten of aangeraakt te worden.
2. Een jongen wil altijd zoenen als hij verkering heeft.
3. Een meisje moet 's avonds niet alleen over straat lopen.
4. Als iemand seksueel over de grens gaat van de ander, hebben beiden schuld.
5. Als je iets niet wilt, moet je duidelijk 'nee' zeggen.

Overleg (via Zoom, whatsapp of een ander kanaal) met een aantal klasgenoten wat zij hebben opgeschreven. Bespreek eventuele verschillen met elkaar.

Gebruik bijvoorbeeld onderstaande vragen om met elkaar stellingen te bespreken:

- Herken je dit soort uitspraken?
- Zijn jullie het allemaal eens met de stelling? Of oneens?
- Waarom?
- Wat zijn verschillende argumenten voor 'eens' en voor 'oneens'?

Lees voor de afsluiting van deze opdracht de onderstaande teksten en kijk het filmpje over [toestemming](#) geven.

Inleveropdracht stellingen

Veel mensen hebben ideeën over seks die niet kloppen. Bijvoorbeeld dat jongens en meisjes heel verschillend zijn als het om seks gaat: 'jongens willen altijd en meisjes nooit'. Of dat het je eigen schuld is als je iets naars overkomt. Dan denken ze bijvoorbeeld: 'Als je dat soort kleren draagt, dan vraag je er ook om' of 'Had je maar niet alleen over straat moeten lopen', of 'Je wou het zelf want je hebt geen 'nee' gezegd.' Terwijl dit soort uitspraken niet waar zijn: soms kún je geen nee zeggen. Jongens hebben niet altijd zin in seks en meisje vinden seks ook fijn. Ook gelden voor jongens en meisjes dezelfde regels: je mag een ander nooit overhalen of dwingen tot seks en een ander mag jou ook nooit overhalen of dwingen tot seks. En een volwassene mag nooit seks hebben met een kind.

De stellingen zijn bedoeld om hierover na te denken en met elkaar in gesprek te gaan. Lees hieronder meer over de stellingen:

- 1. Een meisje dat zich uitdagend kleedt, vraagt erom nagefloten of aangeraakt te worden.**
Het maakt niet uit hoe een meisje zich kleedt. Niemand mag haar ongewenst aanraken of nafluiten. Ook jongens kunnen zich uitdagend kleden en ook dan vraagt een jongen er niet om nagefloten te worden of ongewenst aangeraakt te worden.
- 2. Een jongen wil altijd zoenen als hij verkering heeft.**
Jongens willen soms al wel zoenen als ze verkering hebben en soms nog niet. Jongens en meisjes verschillen daar niet in.
- 3. Een meisje moet 's avonds niet alleen over straat lopen.**
Eigenlijk moet iedereen 's avonds over straat kunnen lopen zonder dat iemand ze lastigvalt. Iemand die anderen lastigvalt zit altijd fout, of je nou alleen over straat gaat, je uitdagend kleedt of niet. Maar als je nog echt jong bent is het verstandiger om dat niet te doen. Dus jonge jongens en meisjes kunnen 's avonds laat beter niet alleen, zonder volwassene, over straat lopen. Ben je toch op straat 's avonds laat? Zorg dan dat je met meer mensen bent, vertel je ouders altijd waar je bent en neem je mobiele telefoon mee (als je die hebt).
- 4. Als iemand seksueel over de grens gaat van de ander, hebben beiden schuld.**
Dit is eigenlijk heel simpel: degene die over de grens gaat heeft schuld! Je mag een ander nooit overhalen of dwingen om iets te doen wat diegene niet wil. Ook mag een ander jou nooit overhalen of dwingen om iets te doen wat jij niet wilt. Als dit is gebeurd, kun je daar veel last van hebben. In [deze filmpjes](#) zie je wat je kunt doen als er iets is gebeurd en waar je hulp kunt vragen.

5. Als je iets niet wilt, moet je duidelijk 'nee' zeggen.

Het is belangrijk om je grenzen aan te geven, zowel voor jongens als voor meisjes. In de volgende opdracht gaan we daarmee oefenen. Om duidelijk te zeggen of te laten blijken dat je iets niet wil. Soms lukt dat niet. Omdat je bijvoorbeeld bang bent, of omdat de ander ouder of sterker is. Als het niet lukt om 'nee' te zeggen, is dat niet jouw schuld! Dus als je geen 'nee' hebt gezegd, betekent dat niet dat je 'ja' hebt gezegd.

Schrijf een samenvatting in de vorm van een blog over deze opdracht. Schrijf op wat je geleerd hebt en geef in ieder geval antwoord op de volgende vragen en licht je antwoorden toe:

- Denkt iedereen hetzelfde over seks?
- Zijn grenzen bij iedereen hetzelfde?
- Gelden voor iedereen dezelfde regels als het gaat over seks en grensoverschrijding?

Stuur je opdracht op naar je leraar.

Werkvorm 2: Wat zou jij doen?

In deze opdracht ga je je inleven in onprettige situaties: wat doe je dan? Je gebruikt het werkblad 'Wat zou jij doen als..?' bij deze opdracht.

Op dit werkblad staan drie situaties voor meisjes beschreven en drie situaties voor jongens. Je schrijft voor alle zes de situaties op 'wat jij zou doen als..'. Geef per situatie in ieder geval antwoord op de volgende vragen:

- Herken je deze situatie?
- Wat zou je het liefste willen doen? Hoe zou je hierop willen reageren? Bedenk zoveel mogelijk acties.
- Denk je dat de ander had kunnen zien dat je dit niet wilde? Hoe?

Stuur je opdracht op naar de leraar.

Bespreek de opdracht samen

Spreek met één of twee klasgenoten af (via Zoom, whatsapp of een ander kanaal) en bespreek wat jullie van de opdracht vonden. Gebruik deze vragen:

- Herkennen jullie dit soort situaties (van televisie, uit je directe omgeving)?
 - Wat zou je het liefste doen in zo'n situatie?
 - Denk je dat dit altijd lukt?
 - Waarom zou het niet lukken?
 - Wat kun je doen als het niet lukt om de situatie te stoppen?
 - Hoe kun je aan iemand merken dat je een grens over gaat?
 - Wat kun je doen om te zorgen dat je zelf niet over grenzen gaat?
-

Optioneel: groepsgesprek met leraar**De leraar organiseert een groepsgesprek (via Zoom, online) en jullie bespreken:**

- Herken je dit soort situaties (uit media of directe omgeving)?
- Hoe kun je herkennen dat iemand over een grens gaat?
 - Bij jezelf: hoe voelt dat?
 - En bij een ander: hoe merk je dat?
- Wat kun je het beste doen in zo'n situatie?
- Denk je dat dit altijd zou lukken?
- Wat kun je doen als het niet lukt om de situatie te stoppen?

Inleveropdracht 'Wat zou jij doen?'

Maak een vlog

Je hebt de situaties besproken (met de hele klas of een paar klasgenoten). Maak nu een vlog of een blog over wat je in deze les geleerd hebt en stuur deze op aan je leraar. Gebruik dezelfde vragen.

Afsluiting

Seksuele grensoverschrijding komt best vaak voor. Het is belangrijk om te weten hoe je dat kunt herkennen en wat je kunt doen om het te stoppen. Voor jezelf, maar ook als je het ziet gebeuren, bijvoorbeeld bij een vriend of vriendin. Als het niet lukt om onprettige of grensoverschrijdende situaties te stoppen, dan heeft degene die over de grens gaat schuld.

Veel kinderen die slachtoffer zijn van seksuele grensoverschrijding praten hier niet over of vinden dat moeilijk: bijvoorbeeld omdat ze bang zijn voor degene die over hun grens is gegaan of voor de reactie van degene aan wie ze het vertellen. Of ze voelen zich schuldig, en zijn bang dat er iets ergs gebeurt.

Het is heel belangrijk dat het zo snel mogelijk stopt. Het is niet jouw schuld en je hoeft je er ook niet voor te schamen. Blijf niet met die nare ervaring rondlopen, maar vertel het aan iemand. Bijvoorbeeld je ouders, leerkracht of andere familie. Je kunt ook bellen (0800-0432) of chatten (kindertelefoon.nl) met De Kindertelefoon. Dat is gratis en anoniem. Je hoeft je naam niet te zeggen. Alles wat je vertelt is in vertrouwen: het blijft dus tussen jou en De Kindertelefoon. Zij kunnen naar je luisteren en je advies geven. Je kunt ook bellen (0800-0188) of chatten met het Centrum Seksueel Geweld. Ook zij kunnen je helpen.

Het belangrijkste is dat jouw lijf van jou is en niemand heeft het recht om over jouw grenzen heen te gaan. Respecteer de grenzen van anderen en doe niets wat de ander niet wil.